

ПРАЦЮЄМО ДЛЯ ПЕРЕМОГИ: НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ ЗАХОДИ ДЕРЖАВНОЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО У МЕЖАХ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ФЕСТИВАЛЮ НАУКИ – 2025

<https://doi.org/10.37472/v.naes.2025.7131>



БЕРЕЗІВСЬКА Лариса Дмитрівна

доктор педагогічних наук, професор,
дійсний член (академік) НАПН України,
директор Державної науково-педагогічної бібліотеки України
імені В.О. Сухомлинського,
Національна академія
педагогічних наук України,
м. Київ, Україна



Лариса Олександрівна ПОНОМАРЕНКО

кандидат наук із соціальних
комунікацій, заступник директора з
наукової роботи Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені
В.О. Сухомлинського, Національна
академія педагогічних наук України,
м. Київ, Україна



Анотація. У науковому повідомленні розкрито діяльність Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського НАПН України в межах Всеукраїнського фестивалю науки – 2025 як складника науково-інформаційного супроводу освіти, педагогіки, психології в умовах воєнного часу. Акцентовано на ролі науково-практичних заходів як інструменту фахової комунікації, підтримки науковців і педагогів, збереження та популяризації наукових знань. Висвітлено основні форми роботи, подано інформацію про організаторів, тематику виступів, коло учасників та результати, що знайшли відображення у професійних публікаціях і медіа.

Ключові слова: Всеукраїнський фестиваль науки; науково-практичні заходи; воєнний стан; інформаційна протидія; Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського.

У контексті повномасштабної війни рф проти України проведення Всеукраїнського фестивалю науки набуває особливої ваги як важливе середовище для консолідації освітянської спільноти, популяризації наукових здобутків і посилення ролі науки в суспільному житті. Проведені в його

межах заходи актуалізують питання інформаційного спротиву агресору та науково-інформаційного супроводу освітньої сфери в умовах воєнного стану і під час повоєнного відновлення країни. У такому контексті колектив Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені

В.О. Сухомлинського (далі — ДНПБ) НАПН України під керівництвом директора, доктора педагогічних наук, професора, дійсного члена (академіка) НАПН України *Лариси Березівської* організував і провів п'ять планових масових науково-практичних заходів, онлайн флешмоб, представив віртуальну виставку. Більшість подій реалізовано в межах планових наукових досліджень у змішаному форматі, що сприяло залученню широкого кола учасників та забезпеченню ефективної фахової комунікації.

13 травня 2025 р. відповідно до Плану роботи НАПН України у межах наукового дослідження «Педагогічна біографіка в інформаційному освітньо-науковому просторі України» (2023-2025 рр., керівник Л. Березівська) відбулася X Всеукраїнська науково-практична конференція з історії освіти з міжнародною участю *«Педагогічна біографіка в структурі наук про освіту: ключові концепти, теорії, джерела»* (Березівська & Середа, 2025).



Конференцію організував відділ педагогічного джерелознавства та біографістики спільно з Відділенням філософії освіти, загальної та дошкільної педагогіки НАПН України, факультетом педагогічної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, факультетом соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, кафедрою теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету, кафедрою педагогіки, психології й освітнього

менеджменту імені професора Є. Петухова Херсонського державного університету.

Захід модерувала дійсний член (академік) НАПН України, директор, головний науковий співробітник відділу педагогічного джерелознавства та біографістики ДНПБ *Лариса Березівська*, яка окреслила цілі й основні напрями роботи конференції.



З вітальним словом до учасників конференції звернувся *Василь Кремень*, доктор філософських наук, професор, дійсний член (академік) НАН України і НАПН України, президент Національної академії педагогічних наук України.



З вітальним словом до учасників семінару звернулася доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, академік-секретар Відділення філософії освіти, загальної та дошкільної педагогіки НАПН України *Світлана Сисоєва*.

Конференція з історії освіти 2025 р. об'єднала 116 учасників (докторів наук — 32, докторів філософії — 8, кандидатів наук — 52, наукових працівників — 13, викладачів — 2, аспірантів — 7, здобувачів вищої освіти — 2) із 30-ти наукових установ, закладів освіти, культури України і закордону: Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського НАПН України, Інституту біографічних досліджень Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського, Інституту педагогіки НАПН України, Інституту історії НАН України, Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, Рівненського державного

гуманітарного університету, Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, Херсонського державного університету, Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, Хмельницького інституту МАУП, Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, Центрально-українського державного університету імені Володимира Винниченка, Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, Київського авіаційного інституту, Львівського національного університету імені Івана Франка, Полтавського державного аграрного університету, Херсонської академії неперервної освіти, КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради», Вінницького національного технічного університету, Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, Київського науково-методичного центру по охороні, реставрації та використанню пам'яток історії, культури і заповідних територій, Педагогічного музею України, Київського індустріального фахового коледжу Київського національного університету будівництва і архітектури, Інституту соціологічних наук і педагогіки Університету природничих наук у Варшаві (Республіка Польща), Спеціалізованого університету VID в Осло (Норвегія), Технологічного університету Дуранго (Мексика), Автономного університету Сакатекаса (Мексика). Це свідчить про зацікавлення широкого кола дослідників ключовими концептами, теорією та джерелами педагогічної біографіки в структурі наук про освіту. До конференції як слухачі долучилися студенти ЗВО.

Предметом обговорення наукового зібрання були ключові концепти, теорії та джерела педагогічної біографіки, її значення в структурі наук про освіту:

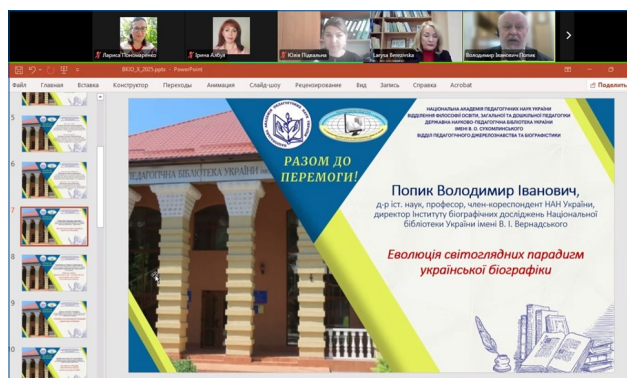
- роль біографіки в освітньому процесі під час війни та повоєнного відновлення України;
- проблеми національної і громадянської ідентичності у працях українських педагогів різних епох;
- біографії українських педагогів як засіб формування майбутнього громадянина України в контексті деколонізації;
- освітні біографічні електронні та медійні ресурси України і світу;
- практики використання біографічних ресурсів у структурі фахової підготовки педагогів і

підвищення кваліфікації освітян: вітчизняний і закордонний досвід;

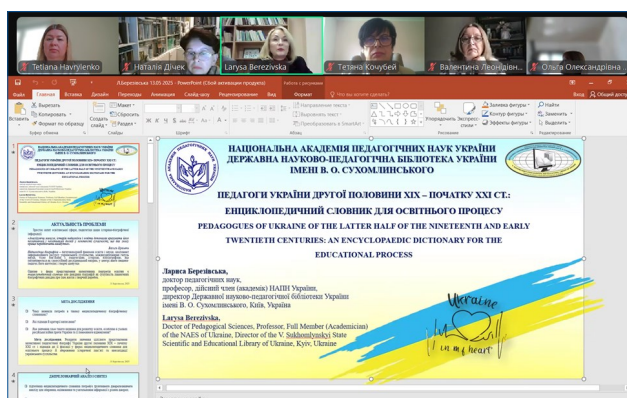
- навчальна книга як джерело педагогічної біографіки (ДНПБ імені В.О. Сухомлинського, 2025с).

На пленарному засіданні із доповідями виступили провідні вчені (*програма*):

Володимир Попик (Еволюція світоглядних парадигм української біографіки),



Лариса Березівська (Педагоги України другої половини XIX – початку XXI ст.: енциклопедичний словник для освітнього процесу); *Наталія Дічек* (З досвіду конструювання біографій українських педагогів); *Оксана Кравченко* (Дослідження біографії Пантелеймона Куліша: міждисциплінарний підхід); *Олександр Міхно* (Музейна справа в Україні: інституціоналізація, персоналії, освітній вимір (за матеріалами енциклопедичного біографічного словника «Педагоги України (середина XIX – початок XXI ст.)); *Мирослава Вовк* (Педагогічна фольклористика в Україні: персоніфікований дискурс); *Ірина Колесник* (Моделювання інтелектуальної біографії жінки-історика); *Оксана Драч* (Педагогиня в закладах освіти України кінця IX – початку XX ст.: погляд відомчих начальників); *Тетяна Гавриленко* (Український вільний університет як центр збереження національної ідентичності української еміграції (1921–1991); *Валентина Федяєва* (Євген Іванович Петухов (1925–1989) — фундатор педагогічної науки й освіти на



Херсонщині); *Наталія Богданець-Білоskalенко* (Проект «Україно моя вишивана: етнокультурний та освітньо-виховний потенціал української вишиванки» крізь призму педагогічної біографіки); *Ганна Іванюк* (Актуалізація педагогічної біографістики у підготовці докторів філософії); *Наталія Марченко* (Українська книжка-життєпис для молодших школярів: формування національної та громадянської ідентичності дітей засобами біографіки).

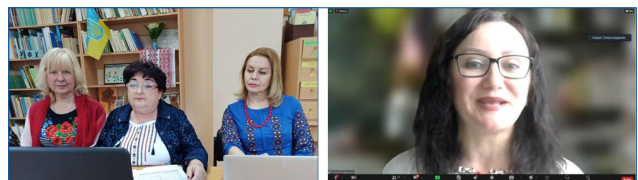
У роботі секційних засідань активну участь брали: *Олексій Караманов* (Психологічні засади музейної комунікації: біографічний контекст), *Надія Любовець* (Жанрово-тематичні групи спогадів та сучасні цифрові ініціативи з документування спогадів про російсько-українську війну в контексті педагогічної біографіки), *Лариса Пономаренко* (Значення біобібліографічних показників для педагогічних біографічних досліджень), *Надія Калініченко* (Сучасники Василя Сухомлинського), *Тетяна Кочубей* (Національне спрямування освіти у спадку Степана Сірополка), *Галина Александрова* (Біографія педагога М.І. Стороженка (1836–1906) у контексті деколонізації), *Неля Кузнєцова* (Внесок професора М.М. Ланге в організацію та діяльність Одеських курсів для підготовки вчителів та вчительок середніх навчальних закладів), *Надія Якобчук* (Педагогіка в кар'єрі науковця: факти з життєпису Івана Каманіна), *Світлана Якобчук* («Серце ціле бажала віддати дітям свого роду...»: педагогічний шлях Уляни Кравченко), *Алла Дурдас* (Відмінності у висвітленні діяльності М. Монтезорі (1870–1952) у різних мовних та культурних середовищах), *Олена Остряньська* (Інформаційно-аналітичний супровід іміджевих подієвих заходів із педагогічної біографіки в умовах цифрової трансформації відкритої науки і освіти), *Наталія Петрощук*, *Оксана Матвійчук* (Використання біобібліографічного показника «Огнев'юк Віктор Олександрович» на курсах підвищення кваліфікації вчителів) та ін.

За результатами конференції схвалено *резольюцію* про розвиток співпраці наукових установ, закладів освіти, культури України і закордону в контексті євроінтеграції освіти і науки з метою подальших наукових міждисциплінарних досліджень актуальних питань еволюції української педагогічної біографіки як складника історії освіти, важливого інструмента консолідації українського суспільства.

15 травня 2025 р. відповідно до Плану роботи НАПН України відбулася *Перша Міжнародна науково-практична конференція «Інформаційно-аналітичні тренди глобальної цифрової трансформації освіти, педагогіки і психології»* (Бондаренко & Кравченко, 2025).

Конференцію організовано і проведено відділом наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти ДНПБ (завідувач *Марина Росток*, кандидат педагогічних наук, старший дослідник) спільно з Відділенням філософії освіти, загальної та дошкільної педагогіки НАПН України, Державною науковою установою «Інститут модернізації змісту освіти», кафедрою новітньої історії України історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Навчально-науковим інститутом «Українська інженерно-педагогічна академія» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, Навчально-науковим інститутом психології та соціальних наук Міжрегіональної академії управління персоналом. Стратегічними партнерами організації конференції виступили: Громадська спілка «Асоціація з розвитку професійної і неперервної освіти» (Україна), Громадська організація «Школа адаптивного управління соціально-педагогічними системами» (Україна-США), Європейський інститут безперервної освіти (Словацька Республіка), Інжинірингова компанія КОБЕРЛЯЙН GMBH & CO. (Німеччина), Міжнародне товариство з інженерної педагогіки IGIP, Навчально-методичний центр професійно-технічної освіти у Донецькій області (Україна), Політехнічний інститут Порталегре та Лісабонський університет (Португалія), Поморська академія у Слупську (Республіка Польща), Стамбульський університет (Туреччина), Центр професійної освіти і навчання (Україна).

Модерацію заходу здійснювали провідний науковий співробітник відділу наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти ДНПБ



доктор педагогічних наук, професор *Тетяна Бондаренко* і доктор педагогічних наук, професор *Ольга Лучанінова*.

Вступне слово проголошено представниками партнерів ДНПБ: із Київського національного

університету імені Тараса Шевченка — доктором історичних наук, членом-кореспондентом Національної академії педагогічних наук України, професором *Валерієм Капелюшним* та кандидатом історичних наук, доцентом *Андрієм Пижиком*; заступником директора Навчально-наукового інституту «Українська інженерно-педагогічна академія» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, Генеральним секретарем Української Національної секції інженерної педагогіки (IGIP), доктором технічних наук, професором *Олександром Купріяновим*; директором Центру професійної освіти і навчання *Андрієм Семеновим*, заступником директора ДНУ «Інститут модернізації і змісту освіти», кандидатом педагогічних наук, старшим дослідником *Галиною Коломоєць*.

Конференція об'єднала понад 200 учасників з різних регіонів України і зарубіжжя (Австрія, Туреччина, Республіка Польща, Німеччина, Португалія, Словачька Республіка, США): Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського, НАПН України (Київ); Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Київ); Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» (Дніпро); Запорізький національний університет (Запоріжжя); Полтавська академія неперервної освіти ім. М.В. Остроградського (Полтава); Львівський національний університет імені Івана Франка (Львів); Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Приватний навчально-виховний комплекс «Антей» (Кам'янець-Подільський); Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ); Інститут професійної освіти НАПН України (Київ); Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (Київ); Всеукраїнський центр імені Миколи Пирогова (Київ); Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка (Чернігів); Інститут проблем виховання НАПН України (Київ); Центр підготовки і перепідготовки робітничих кадрів № 1 (Кривий Ріг); Донбаський державний педагогічний університет (Слов'янськ); Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля (Київ); Криворізький центр професійної освіти металургії та машинобудування (Кривий Ріг); Донецький державний університет внутрішніх справ (Кривий Ріг); Український державний університет науки (Дніпро); ННІ

«Українська інженерно-педагогічна академія» Харківського національного університету імені В.І. Каразіна (Харків); Інститут інформаційних технологій Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського НАН України (Київ); Комуніальний заклад професійної (професійно-технічної) освіти «Київський професійний коледж інформаційних технологій та поліграфії» (Київ); Навчально-науковий інститут психології та соціальних наук Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ); Харківська академія неперервної освіти (Харків); Центр професійної освіти і навчання (Кривий Ріг); Навчально-методичний центр професійно-технічної освіти у Донецькій області (Краматорськ); Білоцерківський інститут неперервної педагогічної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Біла Церква); Стамбульський університет (Стамбул, Туреччина); Інститут управління Поморського університету у Слупську (Слупськ, Республіка Польща); Європейський інститут безперервної освіти EIDV (Словачька Республіка); IBK Ingenieur-buero Koeberlein GmbH & Co.KG (Вюрцбург, Німеччина); Університет Коменського в Братиславі (Братислава, Словачька Республіка); Політехнічний інститут Порталегре та Центр порівняльних досліджень Лісабонського університету (Порталегре, Португалія) та ін. Широке коло учасників свідчить про зацікавлення дослідників ключовими концептами, теорією та джерелами педагогічної біографіки в структурі наук про освіту. До конференції як слухачі долучилися студенти ЗВО.

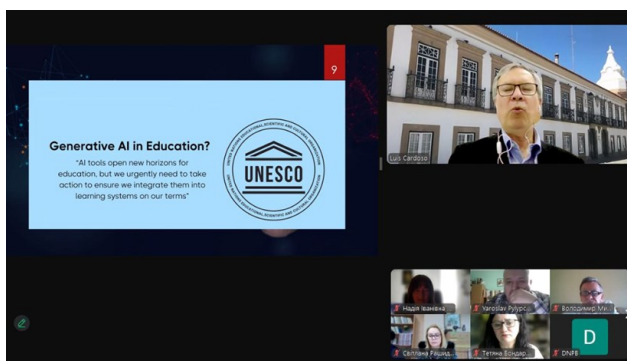


Виступили ключові спікери (програма): *Юрген Коберляйн-Керлер* (Цифрова трансформація в освіті та психології: ключові аналітичні тренди та майбутні напрями); *Олександр Даниленко* (Підготовка вчителів історії в сучасних умовах

 проф. Лариса БЕРЕЗІВСЬКА директор Національного інституту бібліотечної та інформаційної науки України Київ, Україна	 prof. Larisa BEREZIVSKA Dir. (in Education), Sci. Member Academy of the NAS of Ukraine, Director of the U. Yatsynskyy State Library and Educational Library of Ukraine, NAS of Ukraine, Kyiv, Ukraine	 проф. Валерій КАПЕЛУШНИЙ член-кореспондент НАН України, наглядач кафедри етнології та краєзнавства Київського національного університету імені Тараса Шевченка м. Київ, Україна	 prof. Valerii KAPELUSHNYI Dir. (in History), Corresponding Member of the NAS of Ukraine, head of the Department of Ethnology and Local History at Taras Shevchenko National University of Kyiv, m. Kyiv, Ukraine
 проф. Яна РАЄВСЬКА директор Національного науково-технічного університету «Дніпропетровський національний університет управління та економіки» м. Київ, Україна	 prof. Yana RAJEVSKA Dir. (in Psychology), University, Educational and Scientific Institute of Psychology and Social Sciences of the International Academy of Personnel Management, Kyiv, Ukraine	 проф. Іосієф ЗАЙЦО Політика держави, економіки, І.І.М. МВА, Національний Соціально-Економічний університет, економічний факультет, кафедра економіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка м. Київ, Україна	 dr. Iosief ZAITKO Poland, Institute of Economic Development Agency (IEDA), Founder of Santander Group of European Science Europea Veda President of European Institute of Further Education EIU, Slovak Republic
 проф. Сервіс ГУЛЬСЕН директор Національного інституту бібліотечної та інформаційної науки України м. Стамбул, Туреччина	 prof. Serev GULSEN Dir. (in Library), Department of Informatics at Istanbul University, Istanbul, Turkey	 д-р Юрген КОБЕРЛІН-КЕРЛЕР директор Національного інституту бібліотечної та інформаційної науки України м. Вюрцбург, Німеччина	 dr. Juergen KOBERLEIN-KERLER Professor, Ph.D. CEO BK Informationsbibliothek Gottlieb & Co KG Wuerzburg, Germany
 проф. Володимир СТРЕЛЬЦОВ директор Національного науково-технічного університету «Дніпропетровський національний університет управління та економіки» м. Сучасне, Польща	 prof. Volodymyr STRELTZOV Dir. (in Public Administration), Deputy Director of the Institute of Management of the Personnel Academy in Warsaw, Warsaw, Poland	 проф. Олександр КУРІАНОВ директор Національного науково-технічного університету «Дніпропетровський національний університет управління та економіки» м. Сучасне, Польща	 prof. Olexander KURIYANOV Dir. (in Engineering), Vice Director (Ed) National Engineering and Pedagogical Academy "N. Karlo Kharkiv National University Secretary General of the Ukrainian National Section of Engineering Education (UNEE), Kharkiv, Ukraine
 Людмила ЛУЗАН керівниця наукової роботи, Національна академія педагогічних наук України м. Київ, Україна	 Lyudmila LUZAN Ph.D. (in Education), Member for Academic Affairs, Kharkiv Academy of Continuing Education, Member of the EU "AMRI" Ukraine	 д-р Луїс Мігель КАРДОСО керівник Національного науково-технічного університету «Дніпропетровський національний університет управління та економіки» м. Сучасне, Португалія	 dr. Luis Miguel CARDOSO Ph.D., Professor at the Faculty of Institute of Portugal and the Center for Comparative Studies of the University of Lisbon Portugal Portugal, Portugal, Portugal

цифрової трансформації освіти і науки: здобутки і виклики); *Севінч Гультесен* і *Ебру Інан Барутчу* (Процес визначення індивідуальних стилів навчання за допомогою освітньої аналітики та технології відстеження для персоналізованого дизайну е-навчання); *Володимир Стрельцов* (Електрон-ний уряд в розумінні молодих іноземців у Польщі: освітньо-аналітичний тренд); *Михайло Жук* (Освіта 4.0: трансформаційні виклики, нові пріоритети та можливості); *Яна Раєвська* (Психічна норма як основа психологічного супроводу в умовах цифрової трансформації освіти: аналітичні детермінанти); *Людмила Лузан* (Підвищення кваліфікації в умовах цифрової трансформації освіти: змінюємо, моделюємо, впроваджуємо); *Ніна Белова* (Інформаційне забезпечення підвищення рівня цифрової компетентності педагогів закладів професійної (професійно-технічної) освіти: з досвіду роботи НМЦ ПТО у Донецькій області) та ін. (ДНПБ України імені В.О. Сухомлинського, 2025d).

У ході роботи португальським професором *Луїсом Мігелем КАРДОСО* проведено гостьову

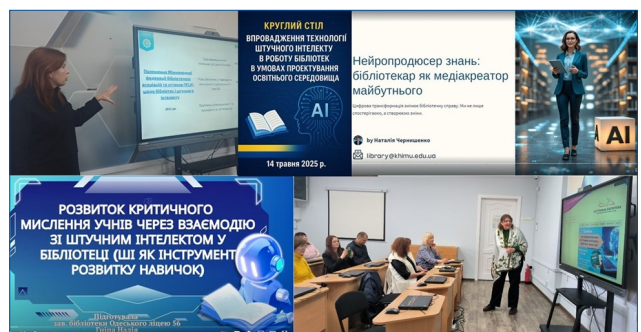


лекцію: «Інформаційно-аналітичний тренд «Заклад вищої освіти і штучний інтелект»: новий цифровий ландшафт» (м. Порталегре, Португалія).

За результатами конференції схвалено *резолуцію* про розвиток співпраці наукових установ, закладів освіти України і закордону в контексті євроінтеграції освіти і науки з метою подальших

наукових трансдисциплінарних досліджень актуальних питань з інформаційної освітньої аналітики, зокрема задля забезпечення позитивного впливу на розвиток освіти в контексті цифровізації, цифрової трансформації та відкритої освіти на засадах відкритої науки.

14 травня 2025 р. відбувся круглий стіл «*Впровадження технології штучного інтелекту в роботу бібліотек в умовах проектування освітнього середовища*». Захід організував відділ науково-освітніх інформаційних ресурсів і методичного супроводу ДНПБ на базі Цифрового хабу інноваційних рішень Київського столичного університету імені Бориса Грінченка (Пономаренко, 2025a).



У роботі круглого столу взяли участь понад 130 наукових і бібліотечних працівників. Захід об'єднав фахівців з різних закладів та установ: Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського, Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського, Національної наукової медичної бібліотеки України, Харківської державної наукової бібліотеки імені В.Г. Короленка, наукових бібліотек закладів вищої освіти (ДВНЗ Донбаський державний педагогічний університет, Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, Криворізького державного педагогічного університету, Мелітопольського ДПУ імені Богдана Хмельницького, Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова, Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля, Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, Черкаського національного університету імені Б. Хмельницького); бібліотек інститутів післядипломної педагогічної освіти / академій неперерв-

ної освіти (Донецький ОІППО, КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти», КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», Комунальний заклад «ІППО Чернівецької області», Миколаївський обласний інститут післядипломної освіти, Навчально-методичний центр ПТО у Полтавській області, Полтавська академія неперервної освіти ім. М.В. Остроградського, Хмельницький ОІППО ім. А. Назаренка, Чернігівський ОІППО ім. К.Д. Ушинського); Львівської обласної науково-педагогічної бібліотеки; бібліотек закладів загальної середньої та фахової передвищої освіти — ліцеїв, шкіл, гімназій з різних регіонів України (Андріївського ліцею № 1, Броварських ліцеїв № 1 і № 2 імені В.О. Сухомлинського, Княжицького, Златопільського, Новоолександрівського, Артемівського ліцеїв, гімназії № 148 м. Харкова, Олешківського академічного ліцею «Ерудит», Славутських гімназій і ліцеїв, Сумського ЗЗСО № 19, Херсонських ліцеїв та ін.).

Модерувала захід *Лариса Пономаренко*, кандидат наук із соціальних комунікацій, заступник директора з наукової роботи, старший науковий співробітник відділу науково-освітніх інформаційних ресурсів і методичного супроводу освітянських бібліотек ДНПБ.

Предметом обговорення наукового зібрання були такі актуальні питання:

- можливості та виклики використання штучного інтелекту (ШІ) у діяльності освітянських бібліотек;
- інструменти на основі ШІ для пошуку інформації;
- безкоштовні сервіси ШІ для генерування зображень та використання для візуалізації навчальних матеріалів і результатів наукових досліджень;
- збереження академічної доброчесності в епоху цифровізації: правові та етичні аспекти;
- розвиток цифрових компетентностей учасників освітнього процесу. (ДНПБ України імені В.О. Сухомлинського, 2025b).

Із ключовими доповідями виступили (програма): *Ірина Коваленко* (Штучний інтелект у бібліотеках: практичні інструменти для автоматизації та персоналізації послуг); *Лариса Пономаренко* (Еволюція технології ШІ та її використання в освіті); *Оксана Матвійчук* (Бібліотечні практики впровадження технології штучного інтелекту: огляд інформаційних ресурсів); *Наталія Чернишенко* (Нейропродюсер знань: як ГШІ перетворює бібліотекаря на медіакреатора майбутньо-

го); *Ярослава Ніколаєнко*, (Цифрова бібліотека майбутнього: як штучний інтелект змінює інформаційний ландшафт освіти та науки); *Роман Черваньов* (Концепція AI Супервчителя — розквіт шкільної освіти та зменшення видатків на освіту); *Надія Гніна* (Розвиток критичного мислення учнів через взаємодію зі штучним інтелектом у бібліотеці (ШІ як інструмент розвитку навичок).

Практико-орієнтована частина круглого столу відбувалася у форматі тренінгу з використання штучного інтелекту, під час якого учасники ознайомилися з технологією створення цифрових аватарів.

16 травня 2025 р. відповідно до Плану роботи ДНПБ на виконання планових завдань прикладного наукового дослідження «Проєктування баз знань цифрових освітніх ресурсів» (2023–2025 рр., науковий керівник — А. Гуралюк) проведено круглий стіл «Сучасні технології представлення колекцій цифрових освітніх ресурсів». Організатором заходу виступив відділ цифрових технологій і комп'ютерного забезпечення ДНПБ, у якому взяли участь 22 особи із 18 точок доступу (Гуралюк, 2025).

Модерували захід завідувач відділу *Андрій Гуралюк*, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, та провідний науковий співробітник відділу *Наталія Терентьєва*, доктор педагогічних наук, професор.

До обговорення було внесено такі питання:

- колекції цифрових освітніх ресурсів і України та в світі;
- цифрова компетентність як складник професійної компетентності науковця;
- побудова тематичних колекцій цифрових освітніх ресурсів;
- інструментарій для розроблення цифрових освітніх ресурсів та їх колекцій та ін.

З доповідями виступили (програма): *Катерина Гораш* (Сучасні тенденції розвитку університетських бібліотек в Європі); *Ірина Варав* (Актуальні проблеми професійної освіти в умовах



сучасних викликів); *Ольга Пустовгарова* (Розвиток цифрової компетентності педагогів ЗП (ПТ)О Донецької області); *Валентина Коваленко* (Рекомендації щодо використання педагогами сервісів штучного інтелекту у навчанні природничо-математичних предметів у закладах загальної середньої освіти) та ін.

12 травня 2025 р. традиційно відбувся постійно діючий науково-методологічний семінар «*Наукова бібліотека та якість сучасної освіти в умовах воєнного стану*» (керівник проєкту — директор, дійсний член (академік) НАПН України Л. Березівська), в якому взяли участь співробітники ДНПБ, працівники бібліотек установ НАПН України та провідних освітянських бібліотек (Пономаренко, 2025b).

У вітальному слові *Лариса Березівська* наголосила на важливості наукової діяльності, зокрема гуманітаристики, в умовах повномасштабної російсько-української війни. Вчена підкреслила, що наука відіграє ключову роль у збереженні української національної ідентичності, консолідації суспільства та зміцненні духовного опору.

З доповіддю «Національна ідентичність українців: історичні підходи, сучасні виклики, майбутнє» виступила *Ольга Лучанінова*.

Огляд електронних ресурсів на тему відкритої науки в Україні та її інтеграції до європейського дослідницького простору презентувала *Ангеліна Жигалюк*.

До Всеукраїнського фестивалю науки — 2025 підготовлено та розміщено на порталі бібліотеки та на її сторінці Facebook віртуальну виставку інформаційних ресурсів «*Відкрита наука в умовах інтеграції освіти України до європейського дослідницького простору*» (ДНПБ України імені В.О. Сухомлинського, 2025a).



Виставка представляє нормативно-правову базу з питань інтеграції України до європейського

дослідницького простору, діяльність ключових установ, що сприяють розвитку відкритої науки в Україні, а також європейські представництва та ініціативи, залучені до цього процесу, провідні інтернет-платформи та наукові праці, які висвітлюють теоретичні й методологічні засади відкритої науки.

У межах Всеукраїнського фестивалю науки проведено флешмоб до Дня вишиванки під хештегом *#ВишиванкаПеремагає*, який став символом єдності, національної гідності й культурної ідентичності в умовах війни.



Проведення Всеукраїнського фестивалю науки — 2025 у ДНПБ засвідчило високий рівень організації, змістовне наповнення заходів і їхню вагомую роль у консолідації зусиль наукової, освітянської та культурної спільноти в умовах воєнного стану. Науково-практичні конференції, круглі столи та виставкова діяльність стали майданчиками для фахової взаємодії, обміну досвідом, пошуку рішень у сфері науково-інформаційного та аналітичного супроводу освіти, а також утвердження громадянської позиції в інформаційному спротиві агресору.

У межах заходів було презентовано сучасні електронні ресурси та сервіси ДНПБ, забезпечено доступ до них у режимі реального часу для дистанційних учасників. Основні результати висвітлено на вебпорталі, сторінках у соціальних мережах і каналах комунікації ДНПБ, на сайті НАПН України та в ЗМІ. Таким чином, ДНПБ нахненно і впевнено виконує важливу місію з інтеграції науки, освіти й культури в інтересах сталого розвитку держави, підтримки професійного зростання освітянської спільноти, утвердження української національної і громадянської ідентичності.

*Працюємо для Перемоги.
Все буде Україна!*

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Березівська, Л., & Середа, Х. (2025, 13 травня). *Х Всеукраїнська науково-практична конференція з історії*

- освіти з міжнародною участю «Педагогічна біографіка в структурі наук про освіту: ключові концепти, теорії, джерела». Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського. <https://dnpb.gov.ua/ua/?events=43201>
- Бондаренко, Т., & Кравченко, Ю. (2025). *IAT GDT, 2025: Перша Міжнародна науково-практична конференція «Інформаційно-аналітичні тренди глобальної цифрової трансформації освіти, педагогіки і психології»*. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського. <https://dnpb.gov.ua/ua/?events=43313>
- Гуралюк, А. (2025, 16 травня). *Круглий стіл «Сучасні технології представлення колекцій цифрових освітніх ресурсів» (до Всеукраїнського фестивалю науки — 2025)*. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського. <https://dnpb.gov.ua/ua/?events=43304>
- Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського. (2025a). *Відкрита наука в умовах інтеграції освіти України до європейського дослідницького простору*. <https://dnpb.gov.ua/ua/?exhibitions=43217>
- Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського. (2025b). *Круглий стіл «Впровадження технології штучного інтелекту в роботу бібліотек в умовах проектування освітнього середовища», 14 травня 2025 р. : програма*. <http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2025/05/Program-RT-14.05.2025.pdf>
- Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського. (2025c). *Програма X Всеукраїнської науково-практичної конференції з історії освіти з міжнародною участю «Педагогічна біографіка в структурі наук про освіту: ключові концепти, теорії, джерела»*. http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2025/05/Програма_X_BKIO_2025_13.05.pdf
- Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського. (2025d). *Програма Першої Міжнародної науково-практичної конференції «IAT GDT, 2025: Інформаційно-аналітичні тренди глобальної цифрової трансформації освіти, педагогіки і психології», 15 травня 2025 року*. http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2025/05/Program-IAT_GDT-15.05.2025.pdf
- Пономаренко, Л. (2025a, 14 травня). *Круглий стіл «Впровадження технології штучного інтелекту в роботу бібліотек в умовах проектування освітнього середовища» (до Всеукраїнського фестивалю науки — 2025)*. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського. <https://dnpb.gov.ua/ua/?events=43293>
- Пономаренко, Л. (2025b, 12 травня). *Науково-методологічний семінар «Наукова бібліотека та якість сучасної освіти в умовах воєнного стану»*. (12.05.2025). Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського. <https://dnpb.gov.ua/ua/pidvyshchennya-kvalifikatsiyi/naukovo-metodolohichnyy-seminar/20250512-31/>

WORKING TO WIN: SCIENTIFIC AND PRACTICAL EVENTS OF THE V.SUKHOMLYNSKYI STATE SCIENTIFIC AND EDUCATIONAL LIBRARY OF UKRAINE AS A PART OF THE ALL-UKRAINIAN SCIENCE FESTIVAL — 2025

Larysa Berezivska

DSc in Education, Professor, Full Member (Academician) of NAES of Ukraine, Director of the V. Sukhomlynskyi State Scientific and Educational Library of Ukraine, National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Larysa Ponomarenko

PhD in Social Communications, Head of the Department of Scientific and Educational Information Resources, V. Sukhomlynskyi State Scientific and Educational Library of Ukraine, National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Abstract. The scientific report discloses the activities of the V. Sukhomlynskyi State Scientific and Educational Library of Ukraine of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine in the context of the All-Ukrainian Science Festival - 2025. This event was conceived as a component of scientific and information support for education, pedagogy and psychology during wartime. The report emphasizes the role of scientific and practical events as a tool for professional communication, supporting scholars and educators, and preserving and popularizing scientific knowledge. It highlights the main forms of work, provides information on the organizers, topics of presentations, range of participants, and the results, which have been reflected in professional publications and media.

Keywords: the All-Ukrainian Science Festival; scientific and practical events; martial law information counteraction; V. Sukhomlynskyi State Scientific and Educational Library of Ukraine.

Дата публікації: 12 червня 2025 р.